№ 64 (6427) • Ceturtdien, 1993. gada 26. augustā • Cena: abonentiem Ls 0,03, kioskos – līgumcena

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Katram līvānietim — Ls 20

Pirmās atnākušās aukstās dienas pamudināja uzzināt, kā Līvānos rit gatavošanās apkures sezonai. Pagājušās ziemas sākumā līvānieši «rūdījās» aukstumā savos dzīvokļos apmēram divas nedēļas. To, ka šāda un pat vēl sliktāka perspektīva ir diezgan reāla arī tagad, «Novadniekam» apliecināja municipālā uzņēmuma «Siltumtīkli» direktora vietas izpildītājs Valērijs Priluckis. Uzņēmums ir praktiski vienīgais siltuma un siltā ūdens piegādātājs pilsētas daudzdzīvokļu mājām un budžeta iestādēm, pie tam dzīvokļu apkurei tiek tērēti 90% no kopējā siltuma daudzuma.

Līdzīgi kā citiem uzņēmumiem, arī «Siltumtīkliem» galvenās ir finansiālās problēmas. Siltais ūdens tiek pirkts no Valsts Līvānu bioķīmiskās rūpnīcas, kurai nesamaksātais parāds 1. augustā bija Ls 23 600. Šeit jāpaskaidro, ka virsrakstā minētā summa nav humānā palīdzība, bet gan parāda daļa, ko būtu jāsedz vidēji statistiskajam Līvānu iedzīvotājam, lai iesāktos jaunā apkures sezona.

Analizējot «Siltumtīklu» parādnieku sarakstu, var redzēt, ka dzīvokļu īrnieku nesamaksātā nauda ir apmēram Ls 100 000, budžeta iestāžu — Ls 45 000, bet ap Ls 85 000 vēl nav saņemti no valsts budžeta, lai kompensētu valdības noteikto cenu starpību starp abonentu maksu un reālajām izmaksām. Kompensācija nav saņemta par šā gada 1. un 2. ceturksni, bet tās daļa par 1992. gada 4. ceturksni «nozudusi» rajona pašvaldības finansu labirintos.

Pēc pēdējiem uzņēmuma «Latvijas gāze» paziņojumiem ir kļuvis skaidrs, ka turpmāk gāzi neviens parādnieks vairs nesaņems. V.Priluckis radušos situāciju vērtē pragmatiski: «Kaut arī pēc normatīviem apkures sezonu jāuzsāk tad, kad trīs dienu laikā vidējā āra temperatūra ir mazāka par 8^0 Celsija, bet parasti to darīja ap 15. oktobri, ir jāsaprot, ka šī apkures sezona sāksies tikai tad, kad mēs iekasēsim naudu no saviem parādniekiem, samaksāsim Līvānu BR, bet tā savukārt «Latvijas gāzei».»

Līvānos atrodas 2000 t valsts mazuta rezervju, ar ko ziemā pietiktu 2 mēnešiem, taču to var izmantot tikai pēc iepriekšējas samaksas. Patlaban komercstruktūrās mazutu var nopirkt ļoti lēti, bet arī priekš tā nav naudas.

Runājot par iespējamajām sankcijām pret nemaksātājiem, V.Priluckis prognozēja, ka visi šie patērētāji tiks atslēgti no apkures tīkla. Viņš arī uzskata, ka nāksies ķerties pat pie tik radikāla līdzekļa, kā radiatoru noņemšana atsevišķos dzīvokļos. Šis līdzeklis gan varētu būt efektīvs tikai tur, kur dzīvokļi atrodas māju galos, jo vidus dzīvokļos bez apsildes vienalga saglabāsies ap 10 grādu temperatūra uz kaimiņu rēķina.

Protams, varētu pastāvēt arī zināmas šaubas par to, vai «Siltumtīklu» pieprasītā maksa nav pārāk liela. Te nākas konstatēt, ka Līvāni, salīdzinot ar citām pilsētām, ir daudz sliktākā stāvoklī. Visa vienotā 13 km garā siltumtrase sākas no katlu mājas pilsētas nomalē. Labāks risinājums būtu vairākas katlu mājas blakus dzīvojamajiem kvartāliem, bet pašreizējais variants šķita optimāls laikos, kad kurināmā cena likās nebūtiska. Tādēļ tagad līdz patērētājiem nonāk ap 75% no saražotā siltuma, un, gribot negribot, nākas maksāt arī par atmosfēras apsildīšanu.

«Siltumtīklu» darbinieki ir domājuši arī par nākotni. Ja nebūtu parādu, varētu ķerties pie siltumizolācijas uzlabošanas un pakāpeniskas automātikas ieviešanas. Siltuma patēriņa skaitītāji gan dotu reālu efektu tikai uzstādīti katrā dzīvoklī, nevis visai mājai kopumā. Bez tam tie atmaksājas lēni, bet ieviešana prasa lielu summu uzreiz.

Tā kā «Siltumtīkli» neveic iedzīvotāju parādu piedziņu, tad par to, vai tuvākajā laikā nav paredzēta lielāko parādnieku paraugpēršana, piemēram, tirgus laukumā, «Novadnieks» mēģināja uzzināt Līvānu pilsētas valdē. Kā pastāstīja valdes priekšsēdētājs Arnolds Jeļisejevs, valde pieņēmusi lēmumu neatļaut noformēt privatizācijas sertifikātu deklarācijas komunālo maksājumu parādniekiem. Lielāko parādnieku lietas tiek gatavotas tiesai, un tās droši vien nepaliks vienīgās. Sarežģījumi iespējami gadījumā ar trim rajona padomes deputātiem, kuri ir parādnieku vidū un kuru tiesāšanai var būt nepieciešama rajona deputātu sesijas piekrišana. Apkures jautājums kā galvenais tiks izskatīts tuvākajā Līvānu padomes valdes sēdē.

Neviens nevar paredzēt, vai visi šie pasākumi dos kādus rezultātus. Tādēļ vispareizāk laikam darīs tie, kas paļausies tikai uz sevi.

Visvaldis Gercāns

Speciāli «Novadniekam»

LATVIJAS RĪTDIENA MINISTRA SKATĪJUMĀ

Saruna ar LR zemkopības ministru Jāni KINNU

«NOVADNIEKS»:

— Cienījamais ministra kungs, atļaujiet pāris jautājumu! Vispirms par Latvijas Zemnieku savienības lietām, pie kuras atjaunošanas jūs esat pielicis daudz pūļu un ilgu laiku bijāt tās priekšsēdētāja pirmais vietnieks. Būtībā tikai sakarā ar aiziešanu ministra darbā jūs nesen, kad vēlēja partijas jaunu vadību, noņēmāt savu kandidatūru.

J.KINNA:

— Partija augs un attīstīsies, bet tas lielā mērā atkarīgs no tā, cik spējīgi un darboties griboši cilvēki ir valdē. Es būtu ļoti priecīgs, ja visi viņi būtu tādi, nevis aprobežotos ar atbraušanu uz sēdēm un gudru parunāšanu. To es novēlu visiem jaunās vadības locekļiem.

«NOVADNIEKS»:

— Jums pilnībā jāpiekrīt. Bet tālāk, lūdzu, par to, kas skar visu mūsu valsti. Kā ministrs jūs vēl jauns, taču lauksaimniecību pazīstat vispusīgi — pēc profesijas inženieris mehāniķis, vadījis arī saimniecību un LZS «spicē» nodarbojies ar visas valsts zemnieku problēmām.

J.KINNA:

— Kādu es redzu Latviju? Pēc dažiem gadiem mums izveidosies apmēram 25 tūkstoši stipru un lielu zemnieku saimniecību, kuras būs vairāk vai mazāk specializētas, bet tajās praktiski visās ražos pienu un gaļu, nodarbosies ar augkopību. Būs samērā liels sīkzemnieku amatnieku slānis, kurš savu dienišķo iztiku pelnīs vēl ar papildus strādāšanu citur — skolās, medicīnā, vai varbūt tie būs amatnieki, varbūt kādā pārstrādes uzņēmumā darbinieki — viņu būs 60-70 tūkstoši vismaz, ja ne pāri simtam tūkstošu ģimeņu. Tā saucamās piemājas saimniecībiņas.

Nenoliedzami, būs arī algādži, kam nebūs zemes, kas strādās pie fermeriem. Nedomāju, ka tas ir kaut kas slikts, ja viņi nokļuvuši šādā stāvoklī. Tā vienmēr ir bijis, ka zināma daļa sabiedrības nespēj pati sevi organizēt un tai vajadzīgs kāds, kas palīdz, kas par viņiem rūpējas. Tur es neredzu nekādas traģēdijas. Man patīk E.Virzas «Straumēni», kur šī psiholoģija ļoti pareizi atspoguļota — šie cilvēki jūtas labi, ir savā vietā un ir daļa no saimniecības, no vietas dabā, no teritorijas.

Domāju, ka būs ļoti stipras un ļoti bagātas transkontinentālās firmas, kas nodarbosies ar Krievijas sasaistīšanu ar Rietumiem — naftas, minerālmēslu, krāsaino metālu un cita eksportētājfirmas, jo ģeogrāfiski mēs atrodamies izdevīgā vietā. Lai arī neesam izdarījuši visu, lai tādas firmas attīstītos, tomēr šis process notiek.

Domāju, ka mums būs augsti attīstīta un intelektuāli ietilpīga rūpniecība. Diemžēl, pēdējos trijos gados tās transformēšanās šajā virzienā gandrīz nav bijusi vērojama. Uz vienas rokas pirkstiem var saskaitīt uzņēmumus, kas kaut cik transformējušies, ceru, ka tuvākajā laikā tas ritēs straujāk. Protams, būs ārkārtīgi sāpīgs process — nerentablo uzņēmumu slēgšana, pārprofilēšana ar visām bezdarba problēmām. Tas, ka šobrīd lauksaimniecībā ir nerealizēta produkcija, ir sīkums attiecībā pret rūpniecības nerealizēto ražojumu apjomu. Citiem vārdiem, ja lauksaimniecības krīzei mēs lielākā vai mazākā mērā esam pāri un ja dabūsim kādu spraudziņu izejai uz ārējo tirgu — būs labi, tad rūpniecībā šis process vēl tikai sāksies. Un psiholoģiski būs vēl kritiskāks.

«NOVADNIEKS»:

— Mēs daudz runājam par kaimiņiem — zviedru sociālismu. Vai arī Latvijā būtu iespējams kas līdzīgs? Un kāds liktenis, pēc jūsu domām, var sagaidīt tās paju sabiedrības, kas pagaidām vēl nedomā likvidēties? Preiļu rajonā, piemēram, spēcīgi turas «Turība» un vēl dažas citas.

J.KINNA:

— Vienīgā valsts, kur ir šādi kooperatīvi — kibutsi, tas ir Izraēlā, par tādiem varētu pārtapt mūsu stiprās saimniecības — paju sabiedrības, kā, sacīsim, «Lāčplēsis» un jūsu nosauktā. Dānijā un Zviedrijā, kur bijuši daudzi Latvijas zemniecības pārstāvji, šādu kooperatīvu nav, lauksaimnieciskā ražošana tur visa ir uz privatizētā īpašuma bāzes, kooperējas tie, kas šo pamatražošanu apkalpo. Vai šāda firma arī turpmāk būs pieņemama un dzīvot spējīga, pašlaik grūti spriest, bet katrā gadījumā valdība šim saimniecībām nekādus šķēršļus neliks. Ja cilvēkus apmierina tāda saimniekošanas forma un viņi atrod kontaktus ar zemes īpašniekiem, neredzu, kālab bremzēt. Ja grib, lai strādā.

Nedomāju, ka šis process ir veicināms vai arī bremzējams. Nav vajadzības ko mākslīgi sagraut. Šīm saimniecībām problemātiska ir zemes īpašuma lieta, kas jārisina sarunu ceļā ar zemniecību, zemes īpašniekiem, lai atpirktu šo zemi vai tās īpašniekus uzņemtu šajos kooperatīvos.

«NOVADNIEKS»:

— Pie mums, Latgalē, laikam jau arī citur, pēc privatizēšanas paliek daudz tukšu fermu, mehāniskās darbnīcas, kaltes, ko pamazām izvazā. Iekārtu vēl šā tā paju biedri pērk, bet telpas pamet likteņa ziņā, jo tām tik liela vērtība un cena, ka nevienam nav līdzekļu.

J.KINNA:

— Redziet, es nepiekrītu jūsu formulējumam, ka pietrūkst naudas. Protams, tā nav, lai šo objektu nopirktu par veco bilances vērtību, tomēr tagad, kam šī ēka ir īpašumā un kurš jau pieļāvis, ka tā izsaimniekota, jānoceno un jāpārdod par tādu naudu, par kādu var pārdot. Un ja tas būs tikai viens lats, tad tomēr kaut ko gūs, savādāk šīs ēkas sagrūs un nevienam nebūs nekāda labuma. Jābeidz tāda nepamatota turēšanās pie cenas, skaidri zinot, ka par lielu naudu neviens nepirks. Kāda jēga turēt lopkopības kompleksu, kuru varētu varbūt pārdot par puscenu vai zemāk, tikai tādēļ, ka tāds reiz bijis.

Sarunu pierakstīja
A.RANCĀNS

Skolai jauna sporta zāle

— Ar pliku entuziasmu nekur netiksim, vajag milzums daudz līdzekļu, — teica Līvānu 1. vidusskolas direktore M.Kručiņina, — taču ieceru arī mums ir stipri daudz. Esmu cieši ieinteresējusies par sporta darbu un šogad darīsim, cik vien spēsim, lai nodrošinātu tam labu bāzi.

Ar pilsētas valdes lēmumu Līvānu 1. vidusskola ir saņēmusi lielu sporta zāli — angāru, kas līdz šim piederēja šūšanas apvienībai «Asote». Precīzāk izsakoties, zāle tika nodota skolas rīcībā uz vienu gadu. Taču tās sakārtošanā jāiegulda ļoti daudz līdzekļu, jo tā ir pilnīgi izdemolēta, sākot pat ar apgaismošanas iekārtām. Direktore domā, ka visu sakārtot un pēc gada zaudēt, nebūtu prāta darbs. Šī zāle paredzēta vieglatlētikai. Uz to tiks pārvietoti trenažieri, akrobātikas rīki, ierīkotas augstlēkšanas un tāllēkšanas vietas, kā arī loka šaušana. Šī pulciņa nodarbības solās sponsorēt Līvānu virsmežniecība.

Šajās dienās notika visu fizkultūras skolotāju, saimniecisko darbinieku, skolas administrācijas un sporta kluba «Cerība» darbinieku apspriede arī par otru zāli, kas gan ir uzcelta, domāta basketbolam, bet kuras iekārtošanai un novešanai līdz lietošanas kārtībai vajadzīgi 5000 lati. Nolemts rakstīt vēstuli Izglītības, zinātnes un kultūras ministrijai, kā arī «Latvijas ceļa» pārstāvim Vilim Krištopānam, kurš pirms vēlēšanām bija arī Līvānos un pilsētai solījās palīdzēt. Nebūtu labi ļaut aiziet postā šai sporta zālei, kurā tik daudz līdzekļu jau ieguldīts.

Iecerēts apmēram līdz oktobrim no «Asotes» pārņemto zāli savest lietošanas kārtībā, lai skolas bērni to varētu pilnībā izmantot.

Jaunais mācību gads Līvānos nāk ne tikai ar jaunumiem sportā. Skolā būs iespējams apgūt arī ceturto svešvalodu — franču. Bet fakultatīvā kārtā varēs iemācīties lietuviešu valodu.

1. septembrim gatavs jau scenārijs. Jau iepriekš var paredzēt, ka šī diena atkal būs neaizmirstami svētki, jo jau pagājušajā gadā skolas gada pirmā diena pārsteidza ar izdomas bagātību un bija dziļi saviļņojoša.

L.Sila

Sirsnīga atvadīšanās no franču dziedātājiem

24. augustā Preiļu administratīvajā centrā — Raiņa bulvārī starp kultūras namu un rajona valdes ēku ap desmitiem no rīta sāka pulcēties aizbraucēji — mūsu skolotāju kora ciemiņi no Ziemeļfrancijas. Te viņu gaidīja autobuss, lai vestu vēl vienā izbraukumā pa Latviju. Pēc tam franču koristi dosies uz dzimteni.

Ja sapulcējas pāris dziedātāju, tad bez dziesmām neiztikt, bet ja klāt ir visi koristi un viņu diriģenti Andrē Pastrē un Helēna Leroja, tad tām jāskan katrā ziņā. Un tā zem mūsu liepām plūda skanīgās franču melodijas par draudzību un mīlestību, par burvīgajām naktīm un brīnumaino vīna zemi un pašu saules dzērienu (ciemiņi pārstāvēja to Francijas daļu, kur vīnkopība un vīna ražošana ir viena no galvenajām lauku un arī nelielo pilsētiņu nodarbēm).

— Mums šeit ļoti patika, — sacīja Mihails Koplevskis, viens no dzīvesbiedriem, kuri prot kā franču, tā krievu valodas un bija braukuši līdzi dziedātājiem, lai mēs viņus un viņi mūs varētu saprast. Pats M.Koplevska kungs ir pensionārs, ilgus gadus inženiera amatā strādājis privātajā autorūpnīcā «Peugeot», kamēr tā vēl nebija nopirkusi «Citroen», un arī pēc tam.

— Vārdi «uz redzēšanos» nav teikti tikai pieklājības dēļ — labprāt atbrauksim vēl, — turpināja Koplevska kungs. — Un tāpat arī preilieši ir mīļi gaidīti mūsu novadā. Mēs bijām pie keramiķa Aleksandra Reča — lielisks meistars. Viņš parādīja savu darbnīcu, kā veido izstrādājumus. Viss bija tik interesanti. Atļaujiet ar jūsu starpniecību, korespondenta kungs, visas mūsu grupas vārdā laikraksta slejās preiliešiem pateikties par silto un sirsnīgo uzņemšanu.

Mūsu koristi negribēja palikt parādā — skanēja mūsu tautas populārās dziesmas, ciemiņi piebalsoja. Kāds no viņiem skaidrā latviešu mēlē nodziedājā rindu no pazīstamās «Dzīvo sveiks!».

Noslēgumā Fransuā Krabē un Bruno Deivots teica:

— Ļoti gribētos, lai visas Preiļu jaunās meitenes būtu francūzietes. Pirms dažām dienām no kolēģiem dzirdējām tādu atziņu, kas nepārsteidza: šeit mēs jauki tikām uzņemti katru mīļu brīdi — gan autobusā, gan ģimenēs un arī te uz vietas, un atkal un atkal. Tādi emocionāli mirkļi, kā šis, mūs pavadīja pastāvīgi. Visa mūsu apvienotā kora vārdā uzaicinām klātesošos atbildes vizītē uz Franciju. Pie mums ciemos!

Ar vīnkopju un vīndaru jautru dziesmiņu ciemiņi sakāpa autobusā. Novadam, ko viņi pārstāv, kā pastāstīja tulkotāja Dzintra Medne, kura koristus pavada viņu ceļojumā pa Latviju, ir senas tradīcijas šajā zemkopības nozarē un ļoti daudz skaistu dziesmu.

■ Koristi no Francijas pirms aizbraukšanas.

J.Silicka foto

A.Rancāns

Gaidāmi jaunumi apsildīšanā

Ne rudens, ne arī ziema vairs nav aiz kalniem, un pašlaik valdības vīru izteikumi norāda uz ievērojamām apkures apmaksas maiņām, salīdzinot ar pagājušo ziemu, kad tās daļēji bija dotētas. Taču siltumu ziemā nopietni apdraud pašreizējā valsts finansu krīze.

Pagaidām — tikai ļoti aptuveni aprēķini

Valdība gatavojas atteikties no apkures cenu noteikšanas, to uzticot katrai pašvaldībai atsevišķi. Par to, ka Latvijā vairs var nebūt vienotas siltuma cenas, intervijā iemīnējās arī Ministru prezidents Valdis Birkavs: «Mums ir jādotē nevis uzņēmumi, bet gan maznodrošinātie un pensionāri, un arī daudz precīzāk. Ja būs dotācija visiem, tad iznāks tas pats, kas ar apkures taloniem, — neviens nekā nesaprot, vienam ir par daudz, citam par maz. Tāpēc mehānismam jābūt orientētam uz nabadzīgajām un maznodrošinātajām ģimenēm. Lielākai jābūt pašvaldību atbildībai.»

Pašlaik Latvijas enerģētiķi un valdība skaitļo, kāda tad īsti varētu būt vidējā maksa par apkuri. Apkopojot informāciju par pagājušo ziemu, konstatēts, ka mēnesī viena kvadrātmetra apsildīšana izmaksāja 35 santīmus, bet pilnās izmaksas vidēji bija 42-45 santīmi.

Izmaksas siltuma ražošanai un līdz ar to maksu par dzīvokļa apsildīšanu lielā mērā noteiks ziemas bargums un energoresursu cenas, uzskata enerģētiķi. Pirmais ir pat būtiskāks faktors, jo nosaka energoresursu patēriņu. Ja nākamā ziema būs tikpat maiga kā iepriekšējās, tad stingri noteikto maksu par apsildi var aizstāt ar reālajiem izdevumiem siltuma ražošanā un nogādāšanā līdz dzīvokļiem. Šādā gadījumā iedzīvotājiem dārgāk nāktos maksāt tikai tad, ja sadārdzinātos energoresursi.

Taču par energoresursu cenām īstas vienprātības pagaidām nav. Izņēmums ir tikai gāze, kuras cenas vairs būtiski nemainīsies. To pagājušajā ziemā apkurei izmantoja gan Rīgā, gan Jūrmalā un Jelgavā. Būtiskāk maksu par apkuri var mainīt mazuta un dīzeļdegvielas cenu svārstības. Krievijā pirms neilga laika atbrīvoja energoresursu cenas, un līdz ar to var gaidīt arī pārmaiņas Latvijā. Valsts no malkas un ogļu sagādes praktiski jau atteikusies, saglabājot tikai nelielu rezervi pašiem kritiskākajiem gadījumiem. Pašlaik ogļu cena ir 20-25 lati par tonnu. Mazuta, gāzes un dīzeļdegvielas iegādi plānots veikt centralizēti, jo lielos vairumos var nopirkt lētāk.

Pats galvenais — nauda

Kurināmā sagāde nav viegla. Vairs gan nav runa par kurināmā deficītu, bet gan par naudu — kas vislētāk pārdod un no kā pirkt, uzsver Valdis Birkavs.

Ja tikai būs nauda, tad Latvijas iedzīvotāji šoziem nenosals. Šādu, salīdzinot ar pagājušo apkures sezonu, visai drosmīgu apgalvojumu izsaka arī enerģētikas speciālisti. Iemesls tam — kurināmā piedāvājums jau pārsniedz pieprasījumu, kas radījis cenu samazināšanos energoresursiem.

Taču finansiālā krīze valstī var radīt problēmas ar mazuta un gāzes iegādi. Pēc speciālistu aprēķiniem, ziemas apkures sezonai nepieciešami aptuveni 200 miljoni latu. Turklāt tikai uzņēmumam «Latvenergo» siltuma ražošanai nepieciešami apmēram 130 miljoni latu.

Pašlaik ne siltumražojošiem uzņēmumiem, ne pašvaldībām (izņemot dažas), ne valstij tādu līdzekļu nav. Tāpēc kā vienīgais glābšanas salmiņš enerģētiķu vidū tiek minēts ārvalstu kredīts. Papildu smagums — tas, ka iepriekšējā apkures sezona faktiski vēl nav beigusies.

Apkures sezona turpinās

Vēl aizvien turpinās pagājušās ziemas apkures sezona, jo par saņemto siltumu daudzi joprojām nav samaksājuši. Tā Latvija nav samaksājusi Krievijai 11 miljonus dolāru, kas ir soda nauda par laikus nenokārtotiem maksājumiem par pagājušā gadā saņemto gāzi. Vēl 435 000 latu jāmaksā Kazahijai par oglēm.

Bez šiem ārējiem parādiem ir arī iekšējie. Patērētāji parādā energouzņēmumiem aptuveni 120 miljonu latu. Savukārt tie parādā 80 miljonus latu.

Viens no parādniekiem ir arī valsts, kas vēl aizvien nav samaksājusi siltumenerģijas tarifu starpību (starp reālajām izmaksām un valdības noteiktajiem tarifiem) par aptuveni 6 miljoniem latu. Arī pašvaldībām pilnībā vēl nav apmaksāti apkures sezonā izmantotie apkures taloni 3 miljonu latu apmērā (no 20 miljoniem latu). Talonu apmaksai naudu varēs atrast, bet tarifu starpības kompensēšanai — krietni grūtāk.

Arī pašvaldības nav norēķinājušās ar siltumražojošajiem uzņēmumiem par saņemto siltumu, lai gan no iedzīvotājiem tās naudu sa-vākušas. Tā iedzīvotāji par apkuri ziemā samaksājuši aptuveni 70% no tiem noteiktajiem maksājumiem. Tajā pašā laikā pašvaldības, kuras šo naudu savāca, siltumražojošiem uzņēmumiem nomaksājušas tikai 30-40%.

Iemesls tādai maksājumu starpībai ir tas, ka daļa pašvaldību vai to pārziņā esošās institūcijas vai uzņēmumi no iedzīvotājiem saņemto naudu izmantojuši citu savu izdevumu apmaksai. Daļēji tāpēc pašvaldības ir parādā arī valsts rezervēm par mazutu aptuveni 6 miljonus latu un 110 000 latu par dīzeļdegvielu, kas aizvieto šķidro krāšņu kurināmo. Pašvaldības nav samaksājušas valsts rezervēm 240 000 latu arī par oglēm.

Cik kurināmā vajadzīgs

Rudens un ziemas apkures sezonai Latvijai nepieciešams aptuveni 400 000 tonnu mazuta, kā arī 300 000 tonnu dīzeļdegvielas un šķidrā krāšņu kurināmā. Šie skaitļi gan derīgi tikai tādā gadījumā, ja ziema nav pārāk barga, tas ir, tāda, kāda bijusi pēdējos gados. Pašreizējie mazuta uzkrājumi valsts rezervēm ir aptuveni 20 000 tonnu. Šis daudzums palicis pāri vēl no pagājušās ziemas apkures sezonas.

Taču pašlaik ar mazuta iegādi īpašu problēmu nav. Piegādātāji sajutuši, ka ir pieprasījums, un mazutu var nopirkt pat par 40-45 latiem tonnā. Salīdzinot ar pagājušās ziemas apkures sezonu, samazinājušās arī dīzeļdegvielas cenas.

Arī ar dabas gāzi problēmām nevajadzētu rasties. Vienīgais izņēmums, ja valsts firmai «Latvijas gāze» nebūs naudas, par ko norēķināties ar gāzes piegādātājiem, tas ir, Krievijas uzņēmumu «Ļentransgaz». Pagaidām par to gāzes daudzumu, kas tiek sūknēts Inčukalna pazemes gāzes glabātuvēs, naudu nemaksā un šī gāze skaitās Krievijas uzņēmuma īpašums. Par to nauda būs jāmaksā, sākot izmantot gāzi.

Pašlaik krājumos jau ir arī 63 000 tonnu ogļu, kas ir aptuveni puse no ziemai nepieciešamā daudzuma. Arī ar malku problēmām nevajadzētu būt. Tā kā ar tās sagādi nodarbojas gan valsts, gan privātuzņēmēji, cenas katrā vietā būs dažādas.

Enerģētiķi ir piesardzīgi

Jau zinot pagājušās ziemas apkures sezonas grūtības ar savstarpējiem norēķiniem, enerģētiķi kļuvuši uzmanīgāki. Tāpēc iedzīvotāji un citi siltuma saņēmēji var gaidīt dažus jauninājumus un ne visai patīkamus brīžus. Tā iespējams, ka par siltumu būs jāsāk maksāt jau septembrī un jānomaksā 50 % no mēnesim noteiktās summas. Nākamais solis var būt sankcijas pret tiem nemaksātājiem, kuri nemaksā, kaut gan nauda ir. Tiem plānots atslēgt elektrību.

Līdzšinējā prakse, kad jātiesājas, nedod vēlamo efektu. Tā Rīgas rajonā, Mārupē, kādas mājas īpašnieks iesūdzēja tiesā savus īrniekus par to, ka tie nemaksā komunālos maksājumus. Tiesa apvienoja visu īrnieku lietu vienā lietā. Taču katru reizi uz tiesu neieradās viens no īrniekiem, un tiesa bija spiesta atlikt lietas izskatīšanu. Šādi prasības par parādu piedziņu var turpināties gadiem ilgi.

Kristaps Zelmenis

(Saīsināti no avīzes «tev»)

Kooperācijas nepieciešamība lauksaimniecībā

Laika posmā, kad notiek agrārā reforma, kad ris privatizācijas procesi lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumos, agroservisa uzņēmumos un pašos lauksaimniecības produkcijas ražošanas uzņēmumos, paralēli visiem šiem procesiem ir arī jāveido kooperācijas sistēma. Par to, ka bez kooperācijas neiztikt, liecina gan mūsu kaimiņvalstu šodienas pieredze, gan mūsu pašu vēsture līdz otrajam pasaules karam. Šajā posmā, kad veidojas jaunas īpašuma attiecības, notiek īpašuma subjektu maiņa, attīstās jaunas uzņēmējformas, kad privatizācijas gaitā lauksaimniecības produkcijas ražotāji kļūst par līdzīpašniekiem agroservisa un pārstrādes uzņēmumos, tādējādi kļūdami par lauksaimniecības produkcijas pārstrādes galaproduktu īpašniekiem, parādās un nākotnē vēl biežāk parādīsies vitāla nepieciešamība pēc kooperācijas. Visā pasaulē kooperācijai ir liels spēks, lai gan pastāv arī uzskats, ka virzītājspēks sabiedrībā ir tikai konkurence. Acīmredzot, sava daļa taisnības ir gan vieniem, gan otriem, jo, lai uzvarētu spēcīgā konkurencē, ir jābūt arī spēcīgām kooperācijas saitēm. Šīs saites palīdz paaugstināt darba ražību un samazināt produkcijas pašizmaksu, kas ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem veiksmīgai darbībai konkurences apstākļos.

Jāatzīmē, ka Amerikas Savienotajās Valstīs oktobris oficiāli atzīts par nacionālo kooperācijas mēnesi. Šajā mēnesī ir saasināta uzmanība par kooperācijas vēsturi ASV un kooperācijas nozīmi un problēmām šodien. Gribētu ierosināt arī Latvijā tuvākajā laikā pasludināt vienu mēnesi kooperācijas vēstures un teorijas apgūšanai un reklamēšanai. Varbūt mums pietiktu ar vienu mēnesi, bet varbūt šis notikums, līdzīgi kā ASV, pāraugtu tradīcijā.

Kāpēc jāreklamē kooperācijas idejas Latvijā? Tas jādara divu iemeslu dēļ:

1) kā jau noskaidrojām, kooperācija ir saimnieciskās dzīves realitāte,

2) mūsu psiholoģijas dēļ. Proti, piespiedu kārtā izveidotajās kopsaimniecībās nostrādātie gadu desmiti ir izsaukuši viennozīmīgu nepatiku pret visu kolektīvo. Arī kooperāciju mēs mērām ar šo mērauklu, taču tas tā nav. Ir jālauž šis stereotips, jo klasiskā kooperācija nav tas pats, kas piespiedu kooperācija vienlaidu kolektivizācijā.

Ko tad mēs saprotam ar klasisko kooperāciju? Kooperatīvās kustības pamatprincipi:

1. Brīvprātības princips.
2. Demokrātiska kontrole, kuru īsteno vēlēti pārstāvji vai delegāti. Princips «1 biedrs — 1 balss».
3. Par paju kapitālu nemaksā vai maksā minimālus procentus.
4. Peļņa ir biedrū īpašums un to sadala taisnīgi atkarībā no apgrozījuma ar sabiedrību.
5. Biedri un darbinieki ir informēti par kooperatīvās kustības darbības galvenajiem principiem.
6. Kooperatīvie uzņēmumi sadarbojas savā starpā.

Visi šie principi ir iestrādāti Augstākās Padomes pieņemtajā likumā par kooperatīvajām sabiedrībām, kā arī Ministru Padome ir apstiprinājusi trīs kooperatīvo biedrību paraugstatūtus:

a) piensaimnieku,
b) agroservisa,
c) pagasta lauksaimniecības kooperatīvās biedrības.

Tādējādi likumdošanas bāze ir un viss atkarīgs no pašu lauksaimnieku vēlmes kooperēties. Šīs publikācijas mērķis ir tieši iekustināt šo vēlmi. Augstāk minētie likumdošanas akti ir publicēti gan «Lauku Avīzē», gan «Dienas» pielikumā. Ja ir kādi jautājumi vai neskaidrības, tad vajag griezties rajonos pie konsultatīvā dienesta konsultantiem, sava rajona zemnieku biedrībā, kā arī lauksaimniecības departamentos.

K.Litaunieks,
konsultants privatizācijas jautājumos

Īrnieki, aizstāviet savas tiesības!

Tāds bija vadmotīvs preses konferencē, kas piektdien notika Ekonomikas ministrijā. To noorganizēja Monopoldarbības uzraudzības komiteja. Atklājās visai satraucoši fakti.

Aprēķinus izdara pašvaldības un namu pārvaldes. Bet šī sistēma strādā monopoldarbības režīmā, nosaka arī tādus maksājumus, kas neatbilst «Metodiskajiem norādījumiem dzīvokļu īres paraugmaksas un konkrētās īres maksas noteikšanai». Lai gan šajos noteikumos paredzēts, ka lifts, atkritumu izvākšana, kāpņu telpu apgaismojums iekļaujams īres maksā, bieži to atdala, iekļauj atsevišķā ailē, līdz ar to pieprasot arī apgrozījuma nodokli, kas uz īres maksu neattiecas.

Papildus samaksu prasa pat par pagrabu izmantošanu.

Izskanēja kategoriska prasība: jānorēķinās par patiesībā sniegtajiem pakalpojumiem likumdošanā noteiktajā kārtībā.

Daudzi fakti liecina, ka ik īrniekiem jāaizstāv savas tiesības, jāprasa, lai namu pārvaldē iepazīstina ar izmaksu kalkulāciju. Jau darbojas Patērētāju interešu aizstāvēšanas klubs. Tas atrodas Rīgā, 13. janvāra ielā 3, 417. a istabā, tālrunis — 221267. Tajā jūs uzklausīs, paskaidros, kā rīkoties.

«NC»

Privatizācija? Normāli

Trijās rajona paju sabiedrībās — Turku pagsta «Vārpā», Saunas pagasta «Ausmā» un Riebiņu pagasta «Turībā» nav problēmu mantas dalīšanā, jo gluži vienkārši — te to nedala. Kas gribēja — nodibināja savas saimniecības, citi palika pie piemāju zemes un kopīga darba. Dalīšanās nekad nav bijusi patīkama, nereti ir pavisam sāpīga. Bet var arī iztikt ar iespējami mazākiem materiāliem un morāliem zaudējumiem. To pierāda Vanagu piemērs. Stāsta likvidācijas komisijas loceklis JĀNIS VAIVODS.

— Lopus un citus ražošanas pamatlīdzekļus, kas bija uzskaitīti, privatizēt nebija sevišķi grūti, komisija strādāja godprātīgi, to pašu prasījām arī no visiem paju īpašniekiem. Kā pēdējais lielākais darbs pirms labības pļaujas bija sējumu apsekošana un novērtēšana. Nepadevušos norakstījām, citiem noteicām vērtību. Ar ganāmpulku tikām galā vispirms, tehnika palikusi uz beigām, jo vispirms ir jānovāc labība. Izveidojušās desmit kopdarbības sabiedrības, kas nav lielas, dažkārt apvienojušies tikai tuvākie kaimiņi vien.

Zināmas raizes sagādāja lielie ražošanas objekti — darbnīcas, lielfermas. Lai arī mēs nesaskatām, ka šajā procesā būtu bijis kas pārāk traģisks, tomēr tas ļoti lielā mērā atgādināja kolhozu veidošanas kampaņu, tikai uz pretējo pusi. Valdības lēmums par vienlaidus (tāpat sauca arī kolektivizāciju) un strauju privatizāciju mūs pārsteidza nesagatavotus ne garīgi, ne fiziski, lielā mērā bija pret tautas gribu.

Savā laikā ar milzu centību mūs vārda tiešā nozīmē dzina prom no viensētām, mājas jauca nost, pamatus ieraka zemē, ābeles rāva laukā ar visām saknēm. Tad tika izniekoti milzīgi līdzekļi, nav labāk arī tagad. Ja kāds gribēja saimniekot novietnē 100 govīm — valsts varēja arī piešķirt kredītu darba iesākšanai. Cita lieta — lielferma četriem simtiem un vairāk govju. Būtu piens un gaļa, nevis izkaut lopus. Tagad slaucamo govju lielferma palika bez saimnieka. Žēl gan — tik daudz līdzekļu ielikts tās celtniecībā, iztērēts iekārtai, un nu lai put laukā? Teiksim, korpusu gali mūrēti no ķieģeliem — tos var uzmanīgi izņemt un sadalīt uz pajām.

Domāju, ka arī sienu bloki var tikt izņemti un izlietoti kaut vai pagrabu izbūvei viensētās — tādi taču lauku mājās noder. Bet ko darīt ar to milzīgo dzelzs daudzumu, kas izlietots aizgaldiem un citām ietaisēm? Vai mūsu valsts ir tik bagāta, ka nevar un negrib organizēt savākšanu un pārkausēšanu? Nieka nagla maksā bargu naudu, bet fermu konstrukcijās izlietots tonnām metāla.

Lai gan mūsu komplekss, kā agrāk sauca lielfermu, ir pie ciemata, tomēr zemnieki un citi zemes lietotāji to tiešajiem mērķiem izmantot nevar, tas ir — turēt govis. Tie, kuri grib strādāt ar perspektīvu, privatizē transportierus, piena dzesēšanas iekārtas un tamlīdzīgi, bet ļoti daudz kā vērtīga paliek pāri.

Satrauc arī tāda problēma, ka gandrīz trīs tūkstoši latu paliek parāds ārpus paju sabiedrības — tā piedzīšana ir visai problemātiska lieta un galvenokārt tāpēc, ka parādnieki ir maksāt nespējīgi. Tajā skaitā ir akciju sabiedrības.

Likvidācijas komisijas darbībai gala termiņš ir 15. decembris — līdz šai dienai mums jāpadara viss. Tā tas arī būs — spēsim iekļauties termiņos, lai pēc visām, tā sakot, vētrām Vanagu pusē reiz iestājas miers un saticība, kāda bija agrāk, lai mēs varētu pildīt savus zemnieku pienākumus. Lēmums par paju sabiedrības likvidēšanu pieņemts aprīļa pēdējā dienā, bet spēkā stājās ar 15. jūniju. Uz to brīdi mums bija 261 paju biedrs ar Ls 12500 kapitālu. Bez tam bija divi simti hektāru ziemāju un simts hektāru vasarāju, kopā saimniecība likvidēšanas laikā šogad izmantoja ap sešiem simtiem hektāru.

Mūsu kaimiņu, vārkaviešu, pieredze, kur mehanizatori veidoja savu kopdarbības sabiedrību un bija jau arī noprivatizējuši mehāniskās darbnīcas, bet drīz labi iecerētā ideja izjuka, nenobaidīja — arī Vanagos ir tāda, kā tagad mēdz sacīt, servisa organizācija. Tur viņiem ir metāla apstrādes darbgaldi, metināšanas tehnika un kalēju darbnīca. Tas viss vajadzīgs zemniekiem, kam ir kāda tehnika, tāpēc saglabājams. Tie cilvēki, kas uzņēmušies atbildību par šo iecirkni, vieš cerības, ka ir mācījušies no kaimiņa rūgtās pieredzes un, kā saka, izdarījuši secinājumus.

Pierakstīja A.Rancāns

DEDZĪGS PATRIOTS

Aloizam Anspakam — 90

Šogad paiet 90 gadi, kopš dzimis (1903. gada 26. septembrī — 13. septembrī pēc vecā stila — Preiļu pagasta Lielajos Anspakos) priesteris, teoloģijas licenciāts un profesors, publicists, dzejnieks un komponists, poliglots, dedzīgs Latgales un visas Latvijas patriots, Latvijas vienības idejas propagandētājs, viens no pirmajiem latgaliešiem, kurš augstāko izglītību ieguvis Rietumeiropā, — Aloizs Anspaks.

Pirms stāstīt par viņu, daži vārdi par vecākiem un tēva brāļiem.

Tēvs Antons bija gan labs zemkopis, gan talantīgs, vispusīgs amatnieks (galdnieks, namdaris un mūrnieks) un plašā apkārtnē cēlis daudzas dzīvojamās un saimniecības ēkas, gatavojis mēbeles, traukus, darbarīkus un citu saimniecībā nepieciešamo. Par viņa kā amatnieka augsto meistarību šodien var pārliecināties, apskatot paša saimniecībā 1884. gadā celto klēti un saglabājušos saimniecības traukus, darbarīkus. Antona iesauka bija Skobeļevs jeb latviskotā formā — Skobulis.

To viņš izvēlējies pats, jo sajūsminājās par krievu—turku kara (1877.-1878. g.) varoni ģenerāli Skobeļevu un daudz par to stāstīja citiem. Arī kapa piemineklī Anspaku kapsētā blakus īstajam uzvārdam iegravēta iesauka (Anspaks-Skobeļevs).

Vecākais tēva brālis Pēteris bija skolots cilvēks — kara veterinārais feldšeris un krievu—turku kara dalībnieks. Pēc ilgā dienesta un kariem atgriezies dzimtenē, ar panākumiem ārstēja arī cilvēkus, sevišķi ķirurģiskajās slimībās. Arī tēva otrais brālis Juris bija krievu—turku kara dalībnieks, centīgs un [illegible]kšzīmīgs zemkopis.

Kopā ar jaunāko brāli, arī tikpat labu zemkopi, 1891. gadā no Preiļu un Sondoru muižu īpašnieka barona Johana Ungerna-Šternberga nopirka lielus meža un līduma gabalus pie Kutānes upītes (3 km no Anspaku ciema) un nodibināja Dzelzavas viensētu — vienu no pirmajām Preiļu pagastā.

Tēva sētā Anspakos palika Aloiza tēvs Antons. Pirms 1904. gada viņš uzbūvēja jaunu dzīvojamo, saimniecības, kā arī ēku iecerētās tautskolas vajadzībām. Saprotot izglītības lielo nozīmi, Antons, bet jo sevišķi viņa sieva Veronika, daudz nopūlējās, lai Anspakos atvērtu tautskolu — sastādīja lūgumrakstu, no iedzīvotājiem savāca parakstus un devās uz Preiļu pagasta, Daugavpils apriņķa un Vitebskas guberņas valdēm. Beidzot viņu lūgumi tika uzklausīti, un 1908. vai 1909. gadā atvēra tautskolu. Bet skauģiem nepatika viņu rosība, tie 1910. gadā nodedzināja visas ēkas. Stipri cieta arī skola. Ar brāļu Jura un Aleksandra palīdzību, kuri apgādāja ar būvmateriāliem, Antons ēkas atjaunoja.

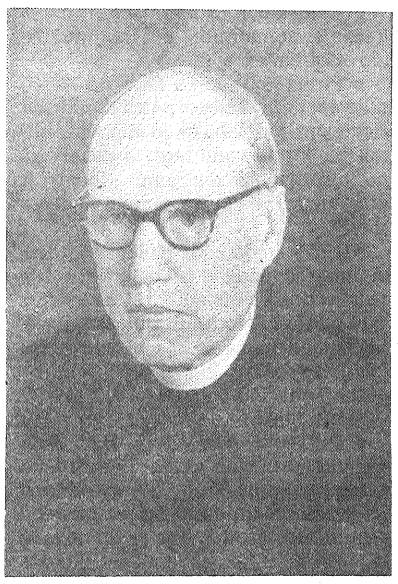

■ Prāvests Aloizs Anspaks 1963. gadā.

Aloizs pirmo izglītību ieguva Anspaku tautskolā (1911.-1915. g.), kur, kā liecina skolas biedri, parādīja izcilas gara spējas un centību. Pēc tam sekoja mācības Rēzeknes ģimnāzijā (1915.-1919. g.), kuru beidza kā pats jaunākais un viens no labākajiem.

No 1920. līdz 1925. gadam mācījās Rīgas arhidiecēzes Katoļu garīgajā seminārā, kurš tajā laikā darbojās Aglonā, bet pēc tam Rīgā un 1927. gadā tika pārveidots par Rīgas arhidiecēs Katoļu teoloģijas augstskolu, bet tā 1938. gadā — par Latvijas Universitātes Romas katoļu teoloģijas fakultāti.

1926. gada 5. septembrī Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē bīskaps Jāzeps Rancāns Aloizu Anspaku ordinēja (iesvētīja) par priesteri. Viņa primicija notika 1926. gada 26. septembrī Preiļu katoļu baznīcā.

No 1925. līdz 1928. gadam A.Anspaks studēja Strasbūras (Strasburgas) universitātes Teoloģijas fakultātē (Francijā), kuru beidza ar licenciāta grādu baznīcas kanoniskajās tiesībās.

No 1928. līdz 1930. gada februārim Aloizs Anspaks bija Rīgas arhidiecēs Katoļu teoloģijas augstskolas profesors. Bet poliskajai un poliski orientētajai Baltijas Romas katoļu baznīcas vadībai ar A.Springoviču priekšgalā nebija tīkams, jo propagandēja Latvijas vienības ideju, cīnījās pret Latgales pārpoļošanu, nosodīja visu laiku izcilākā latgalieša Franča Trasuna apmelotājus.

1944. gada rudenī vācieši A.Anspaku no Jūrkalnes evakuēja uz Vāciju, no kurienes viņš dzimtenē vairs neatgriezās. Pirmā dzīves vieta Vācijā bija Kreisbronā, no kurienes apkalpoja latviešu katoļu bēgļus Bādenes-Virtembergas zemē.

1951. gadā Augsburgas bīskaps A.Anspaku iecēla par Orzenhauzenas vācu draudzes prāvestu (Bādenes-Virtembergas zemē). Te viņš dzīvoja un strādāja līdz savas dzīves noslēgumam, draudzes locekļu vidū un visā sabiedrībā iemantoja dziļu cieņu un atzinību. Par nopelniem baznīcas labā Rotenburgas-Štutgartes diecēzes bīskaps Dr.Mozers viņu 80 gadu jubilejā apbalvoja ar Sv.Mārtiņa medaļu, kas ir augstākā, ko bīskaps var piešķirt garīdzniekam.

Aloizs Anspaks mira 1985. gada 18. jūnijā Orzenhauzenā un tur arī apbedīts. Spilgts viņa dzīves un darba vērtējums sniegts I.Blaževiča rakstā «Prāvesta Aloiza Anspaka izvadīšana mūžībā» («Gredzens» 1985. g. 1. IX), no kura citēju:

«Šī latviešu cienīgā Dieva kalpa izvadīšanā mūžībā bija ieradušies vācu katoļi no visas apkārtnes, kopskaitā vairāk kā 300 personu. No latviešiem izvadīšanā piedalījās prāvesta Lizdika māte Emma no Frankfurtes, 4 cilvēku liela grupa no Memingenas, Blaževiču ģimene no Minhenes un latviešu kara invalīdu nama «Gauja» pārvaldnieks Saveļjevs no Auciema ar Latvijas karogu. Baznīcas pagalmā pusmastā plīvoja Vatikāna karogs, zvanu skaņas izplatīja sēru vēsti. Pārpildītajā skaistajā Orzenhauzenas baroka baznīcā altāra priekšā stāvēja zārks ar aizgājēja mirstīgajām atliekām, pārklāts ar Latvijas karogu un krāšņām puķēm. To vidū stāvēja vīna biķeris un tam līdzās stola.

Liturģiskajos sēru tērpos ap altāri ieņēma vietu 19 vācu priesteri. Rekviēma Misi celebrēja dekāns Krists, prāv. Baiers un prāv. Lizdiks. Dziedāja draudzes un vietējās apvienības koris. Savā spredķī dekāns Krists un prāv. Baiers uzsvēra prāv. Anspaka gādību par baznīcas atjaunošanu, apkures iebūvi, jauno ērģeļu un zvanu iegādi, kā arī bērnu dārza nodibināšanu.

Viņi cildināja aizgājēja lielos nopelnus draudzes sabiedriskajā un garīgi kulturālajā dzīvē, kā arī viņa uzticību dzimtenei, kas izpaudās ar latgaļu raidījumiem uz Latviju. (..)

Ļoti iespaidīgs bija sēru gājiens uz vietējo kapsētu ar baznīcas un organizāciju karogiem, priesteriem, ministrantiem un lielo ļaužu masu, kas, baznīcas zvaniem atskanot, sekoja ar Latvijas karogu un ziediem pārklātajam zārkam. Kapsētā pārmaiņus dziedāja vīru un jauktais koris. Noliekot vainagus, atvadu vārdus teica apvienoto pagastu vecākais Valters, reģionālo pagastu vecākais Burgrīdens, kā arī Orzenhauzenas draudzes priekšsēdis Karle, prāv. Anspaka nodibinātā draudzes kora diriģents Šohs u. c. Prāv. Lizdiks savā noslēguma svētrunā sacīja:

«Prāvests Aloizs Anspaks aizgāja no paša Dieva uzbūvētajā mājā, kur nav ne ciešanu, nedz šķelšanās, bet ir laimīga un mūžīga dzīvošana. Šo Dieva namu viņš tagad var pušķot ar saviem cēlajiem darbiem, kurus viņš veica draudzēm dzimtenē un Orzenhauzenā.»

Viņš pateicās vācu garīdzniekiem, pagastu vecākajiem, baznīcu draudzēm, koriem, Grimu ģimenei un visiem, kas palīdzēja prāv. Anspakam nest slimības un bezdzimtenes krustu, arī visiem, kas piedalījās mūsu priestera un tautieša izvadīšanā uz mūžīgu dusu. Latgaļu valodā viņš nolasīja Jūrdža fonda vadītāja vietnieka A.Spoģa rakstu, kur teikts: «Latgaļu izdevniecības un Jūrdža fonda vārdā pateicos aizgājējam par mūža atdevi — kalpošanu Latgales cilvēku garīgajai aprūpei un literāri kulturālajam darbam.» »

Viņš sarakstīja un izdeva Sv.Ambrozija (1924.) un Sv.Kazimira (1925.) dzīves aprakstus, aktīvi darbojās latviešu presē kā dzimtenē, tā trimdā, sacerēja garīgās dzejas un tās komponēja.

Dziļi inteliģentais, rietumniecisko izglītību un kultūru apguvušais Aloizs Anspaks no profesūras dzimtenē tika atstumts un nosūtīts darbā uz provinci, bet pelnīti augstu viņa darbs novērtēts ārzemēs.

A.Anspaks

■ **Orzenhauzena. Attēlā augšā pa labi– baznīca, kurā strādāja Aloizs Apspaks, apakšā pa labi – draudzes nams, kura dzīvoja un mira Aloizs Anspaks.**

Būtiski vajadzīga izstāde

jeb No amatniecības vēstures

Divas nedēļas pirms jaunā mācību gada sākuma Preiļu vēstures un tautas lietišķās mākslas muzejs aicināja uz ļoti izzinošu un savā ziņā pirmreizēju izstādi. Un dara to nevis, kā jau ierasts, kultūras namā, bet gan savās pieticīgajās telpās A.Paulāna ielā. Šeit — saimniecības ēkas divās telpās — izvietota amatniecības un darbarīku izstāde. To bagātina arī dažādi saimniecības un sadzīves priekšmeti. Itin viss no muzeja fondiem. Faktiski tie jau šeit arīdzan vienmēr glabājās. Tikai šoreiz tiem ir dots loģisks izkārtojums un zinātnisks pamatojums.

Par izstādes tapšanu gādāja Regīna Pastare un Tekla Bekeša, pie tās iekārtojuma strādāja māksliniece Silvija Berezovska, bet tam visam ievirzi deva muzeja direktore Silvija Ivanovska. Izstādi veido eksponāti, kurus muzejs ieguva savu zinātnisko ekspedīciju laikā Aglonas, Rušonas, Jasmuižas un Preiļu pagastā, kā arī Vārkavas pusē un citviet mūsu rajonā. Ekspozīcijas mērķis — kļūt par mācību un uzskates līdzekļu bāzi skolēnu ievadīšanai amatniecības vēsturē. Vai ar sentēvu amata rīkiem var mācīt darba tikumu? Uz šo un citiem jautājumiem lai atbildes rod muzeja apmeklētāji.

Ar šo izstādi muzejs cenšas neparastāk un varbūt tādēļ šoreiz arī izsmeļošāk attaisnot savā nosaukumā ietverto vārdu jēgu. Vēsture un tautas lietišķā māksla, kad viena bez otras nav iedomājama. Ja vecākā latviešu mākslas parādība meklējama tautas uzvalku piederumu izgreznojumos, audumu rakstos, izšuvumos, dažu koka darbu formās un izgreznojumos, kā arī dzīvokļu būves un izgreznošanas veidos, tad šī ekspozīcija ar šo vienojošo — ar lauku māju — arī sākas.

Septiņdesmit četrās fotogrāfijās mēs varam vērot Rudzātu pagasta lauku mājas pirms četrdesmit gadiem. No Latvijas Pieminekļu valdes krājumā Andra Biedriņa fotokopijās redzam kādas 1954. gadā izskatījās Mežsargu, Vilcānu, Pintānu, Birzaunieku un citas mājas. Vienas no tām jau nojauktas, citas — pārveidotas līdz nepazīšanai. Laika zobs neko nav saudzējis...

Šī unikālā ievaddaļa ļauj uzskatāmāk pāriet pie detalizētas iepazīšanās ar izstādi. Pētījot Latgales amatnieku darbarīkus, kā arī amatnieku ražojumus, var konstatēt, ka līdz mūsu dienām labi saglabāti visvienkāršākie amatnieku rīki, piemēram, greblis sastopams līdzās modernai ēvelei vai kādam citam komplicētam rīkam. Turpretī daži koka trauki, vispār dažādi koka izstrādājumi, daudz sliktāk saglabājušies. Par iemeslu tam var būt arī morāla rakstura faktori. Amatnieki savus darbarīkus ļoti rūpīgi glabāja un nodeva mantojumā jaunākajām paaudzēm — saviem dēliem, tiem, kuriem bija aicinājums un tieksme nodarboties ar kokapstrādi vai metālapstrādi. Toties ražojumi, nokļūdami daudzu lietotāju rokās, gan morāli, gan fiziski nolietojās.

Senākie mājas iekārtas priekšmeti ir vienkoča trauki. To izdobšanai, izgrebšanai izmantoti cirvji, grebļi, kalti un citi rīki. Sākumā kaltu izmantoja vienkoča trauku grebšanai, jo ar to varēja atdalīt, attēst samērā biezu skaidu. Vēlāk kaltus lietoja stūru un vidus savienojumu ligzdu izveidei. Dažādu izmēru kaltus izmantoja tapu, cilpu un ligzdu tīrapstrādei, virsmu apstrādei un tamlīdzīgi. Kalts bija arī koka virpas sastāvdaļa. Ar namdara kaltiem izkala paksī ligzdas (ar koltu kūku kaļ).

Pie šādiem vienkočiem pieder arī Donāta Rutkovska, kurš dzīvo Rušonas ciema Kankuļos, dāvinātā mulda. Šo vienkoci izmantoja niekošanai, tas ir sēnalu atdalīšanai no grūstiem miežiem, auzām. Vajadzības gadījumā muldu izmantoja arī kaut kā ielikšanai, ievietošanai. Piemēram, šajā ģimenē to izmantoja klimpu gatavošanai.

Bez vienkočiem aplūkojami arī klūgu trauki, maizes cepšanas trauki un rīki, kā arī sviesta un siera trauki un rīki. Sviesta kulšanas rīks jeb ķērne, sviesta mārciņas veidne, kurā ietilpa 400 gramu sviesta, siernīca — nav tikai vēsturiskie darba rīki, — arī šodien vienā otra lauku sētā rod savu pielietojumu. Itkā sacenšoties ar Preiļu siera rūpnīcas novecojošām iekārtām, kurām diez vai atradīsies vieta muzejā.

Dukuris, velējamā vāle, rule, sulu spiede, kāsis, liekšķere... Kādus tik koka priekšmetus nelietoja mājsaimniecībā! Krietna daļa no tiem arī šodien rod savu pielietojumu lauku sētā.

Tīne, ko savulaik izmantoja pūra glabāšanai, arī muzejā pilda līdzīgu funkciju. Tā ir audumu glabātāja. Lai gan jau šī gadsimta sākumā tīnē jeb lādē bēra augstākā labuma miltus. Šo skreini pagājušā gadsimta beigās darināja Juris Casno no Jasmuižas pagasta.

Bez bērīša nav bijusi iedomājama zemnieka dzīve. Zirga iejūgšanai bija nepieciešams vesels komplekts zirglietu, dažādu aizjūga piederumu. Dažus no tiem gatavoja paši zemnieki, citus — galdnieki vai seglinieki. Sakas, sedulkas, slejas, loks, apauši un iemaukti, groži, zvārguļi, segli. Šiem vārdiem ir maģiska nozīme arī šodien, kad līdzās motoriem atkal nostājas zirdziņš. Tikai... šeit «rezerves daļas» ir vēl lielāks deficīts nekā vienam otram autovāģim.

Agrāk gandrīz katra sieviete vērpa un auda ģimenes vajadzībām. Protams, kā jau katrā darbā, tā arī šajā amatniecības nozarē izvirzījās prasmīgākās darba darītājas — vērpējas, it īpaši audējas. Amata apgūšanu noteica gan sievietes apdāvinātība, gan arī labvēlīgāki mājas apstākļi, kas atļāva vairāk nodarboties ar aušanu. Labākās audējas galvenokārt pievērsās dekoratīvo audumu darināšanai — gultas segu, dvieļu, galdautu aušanai. Kad sieviete bija apkopusi lopus, pagatavojusi azaidu, pārējo laiku, dažkārt arī nakts stundas veltīja vērpšanai un audumu darināšanai. Vērpa galvenokārt rudens un ziemas garajos vakaros, bet auda agrā pavasarī, kad dienas kļuva garākas un gaišākas.

Ja audumi un adījumi mums jau ir bijuši redzēti vairākkārt, tad linu un vilnas apstrādes darbarīkus redzam šajā izstādē pirmo reizi. Vārpsta un vērpjamais ratiņš, visdažādākās tītavas, prasas jeb gludekļi ir vēl neaizmirstami amata rīki, jo tieši ar tekstīlijām izceļas mūsu daiļamatnieces.

Tāpat kā vīrieši slavenāki ir ar keramiku. Un — tādēļ šeit redzami ir Tautas mākslinieka Polikarpa Čerņavska amata rīki.

Amatam — zelta pamats. Uz to vedina šī izstāde, kas liek atcerēties sentēvu tikumu un... mūsdienu bezdarbu. Bet viena otra sena profesija mūsdienās ir vairāk nepieciešama nekā kosmonauta vai menedžera amats. Nekad mūsu dzīve nav mainījusies tik strauji kā pēdējos gados. Šīm pārmaiņām pakļautas arī lauku iedzīvotāju materiālās un garīgās kultūras vērtības, kas ir paaudžu paaudžu radošā darba rezultāts. Sevišķi būtiski pārveidojas un ir jau pārveidojies amatniecības stāvoklis un vieta mūsdienu dzīvē. Šis ir amatniecības atdzimšanas laiks.

Voldemārs Romanovskis

Vēl viena versija par Otro pasaules karu

Uz Rīgas grāmattirgotāju «ielas galdiņiem» parādījusies Viktora Suvorova grāmata «Ledlauzis» ar apakšvirsrakstu «Kurš sāka Otro pasaules karu?». Autors pierāda, ka Staļins slepus gatavojis uzbrukumu hitleriskajai Vācijai, bet nacistu uzbrukums to iztraucējis. Kā pierādījumus V.Suvorovs min padomju karaspēka koncentrāciju Vācijas robežas tuvumā un aizsardzības līdzekļu trūkumu, tas liecinot par gatavošanos uzbrukumam. Tieši tādēļ Sarkanajā armijā esot bijis ļoti daudz desantkaraspēka, kas ir uzbrūkoša karaspēka šķira. Padomju — vācu kara priekšvakarā Sarkanajā armijā esot bijis ļoti daudz tanku, precīzāk, daudz viena tanku veida — BT («bistrohodnij tank» — ātrgaitas tanks). Tas spējīgs pārvietoties divos veidos — ar kāpurķēdēm un uz riteņiem (tikai pa autoceļiem ar labu segumu), sasniedzot ātrumu līdz 100 km/h. Toreiz labi autoceļi bija tikai Vācijā un Rietumeiropā. Tikai šo tanku vien Padomju Savienībā esot bijis vairāk nekā pārējām pasaules valstīm visu tanku kopā. Šie un daudzi citi apsvērumi ļauj V.Suvorovam izdarīt secinājumu, ka PSRS ir intensīvi gatavojusies iebrukumam Vācijā. V.Suvorovs apgalvo, ka Hitlers esot apsteidzis padomju invāziju par 2 nedēļām. Autors izsaka ticamu apgalvojumu: ja Staļinam būtu izdevies realizēt savu plānu, tad lielākā daļa Rietumeiropas, ja pat ne visa, būtu nonākusi Staļina un PSRS rokās.

Nedaudz par grāmatas autoru. Viktors Suvorovs ir dzimis 1947. gadā, beidzis vairākas kara augstskolas. Bijis izlūkošanas štābu virsnieks, bet 4 gadus strādājis Galvenajā izlūkošanas pārvaldē (GRU). Padomju militārās izlūkošanas darbība bija daudz efektīvāka par VDK ārzemju rezidentūras darbību. 1978. gada V.Suvorovs aizbēga uz Lielbritāniju, kur arī izdeva šo grāmatu.

Tā tulkota 11 valodās. Kopumā V.Suvorovs sarakstījis 7 grāmatas. Viena no plašāk pazīstamajām ir grāmata «Akvārijs». Pats V.Suvorovs «Ledlauzi» uzskata par sava mūža lielāko darbu. Pagaidām šī grāmata pieejama tikai krievu valodā, bet fragmenti latviski publicēti žurnālā «Avots» (1990. nr. 5.—11).

Ģirts Grīšāns
«Rīgas Balss»

Televīzijas programma

Piektdiena, 27. augusts

LATVIJAS TV I
19.00 Ziņas. 19.10 Arēna. 19.35 Koncerts. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Spēlmaņu cilts. 21.50 R.Blaumanis. Indrāni.

LATVIJAS TV II
17.30 BBC World Service. 18.00 Karatē. 19.00 Kaimiņi. 43. un 44. sērija. 19.45 Mikrofona muzikālā televīzija. 20.00 Vieglatlētika. 23.05 Ziņas. 23.20 Latgales ziņas.

OSTANKINAS TV
5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Multisvētki. 10.10 Ceļotāju klubs. 11.00 Ziņas. 11.20 Dok. filma. 12.15 Nākotnes gaidās. 13.30 Moldovas TV programma. 14.00 Ziņas. 14.25 Bridžs. 14.50 Biznesa mācība. 15.10 Mult. filma. 15.35 Moldovas TV programma. 16.05 Muzikāla programma. 16.35 Sarunas ar bīskapu Vasiliju. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.20 Moldova šodien. 17.45 Kāds būs laiks? 17.50 Cilvēks un likums. 18.15 Baltais karalis, sarkanā karaliene. Mākslas filma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Skatiens un citas programmas piedāvā... 20.55 Brīnumu lauks. 21.50 Programma X. 22.00 Aukstie sviedri. Mākslas filma. 23.40 Ziņas. 24.00 Autošovs. 0.15 Zvaigžņu bangas. 1. daļa.

Sestdiena, 28. augusts

LATVIJAS TV I
9.00 Kārumnieks. 9.15 Pasaka, pasaciņa... 10.45 Karaliene Bona. Mākslas filma. 5. sērija. 18.00 Ziņas. 18.05 Mūsmājās. 18.35 Veltai Līnei - jubileja. Cīrulīši. Mākslas filma. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Dziesma manai paaudzei. 21.25 Savai zemītei. 22.10 Muzikāla miniatūra. 22.20 Amitīvilla. Amerikāņu mākslas filma.

LATVIJAS TV II
16.15 LatLoto. 35. izloze. 16.20 Spektra pielikums. 17.00 Futbols. Rīgas Vidus - Liepājas Olimpija. 18.45 Ziņas. 19.00 Karatē. 20.00 Mikrofona muzikālā televīzija. 20.30 Panorāma. 21.00 Reģionālās TV piedāvā... 21.25 Ēterā - Jūrmalas TV. 21.50 Kristīgā pasaule. 22.10 Lifc.

OSTANKINAS TV
6.00 Ziņas. 6.25 Rīta vingrošana. 6.35 Mult. filma. 6.45 Lietišķa cilvēka sestdienas rīts. 7.30 Motoru pasaulē. 8.00 Maratons-15 piedāvā... 8.30 NLO. 9.00 Autogrāfs - sestdienās. 9.30 Sports? Sports. Sports... 10.10 Medicīna tev. 10.50 Grāmatu tirgus. 11.30 Varas pārstāvji. 11.45 Pelnrušķītes ballē. 12.45 Pats lēnākais vilciens. Mākslas filma. 14.00 Ziņas. 14.25 Eiropas televīzijas žurnāls Centrālais ekspresis. 14.55 Ultrasi. 15.35 Vagons 03. 16.05 Spēlējiet, harmonikas! 16.50 Starptautiskās attiecības ekonomikas spogulī. 17.20 Dzīvnieku pasaulē. 18.00 Lieliskais septītnieks. 18.50 T.I.Hukers. Mākslas filma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Tagad un mūžīgi mūžos. Mākslas filma. 21.40 Studija Rezonanse piedāvā... 22.10 Satīras un humora festivāls. 0.10 Dekalogs-IV. Mākslas filma.

Svētdiena, 29. augusts

LATVIJAS TV I
9.00 Skan ērģeles. 9.20 Pārinieki. Mākslas filma. 2. sērija. 18.00 Ziņas. 18.05 Satikšanās mūzikā. 18.45 No TV videofondiem. 19.05 Skabargas POPiela. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.15 Mūsu kinonedēļa. 20.30 Panorāma. 21.20 Spieta kāres.

LATVIJAS TV II
14.50 Vienkārši - Marija. 17.05 Aerobika. 17.25 Starptautiska kultūras programma Alise. 18.15 Kristīgā programma. 18.45 Ziņas. 19.00 Karatē. 20.00 No TV videofondiem. 20.25 5 minūtes par savu naudu. 20.30 Panorāma. 21.10 Baznīca un draudze. 21.40 Atvasara. 22.15 Mākslas filma no seriāla Lesija. 23.00 NTV-5.

OSTANKINAS TV
6.00 Ziņas. 6.20 Rīta vingrošana. 6.30 Autošovs. 6.45 Tehnodroms. 7.00 Gara spēks. 8.00 Centrs. 8.30 Rīta agrumā. 9.00 Kamēr visi mājās. 9.30 Sportloto izloze. 9.45 Rīta zvaigzne. 10.35 Militārā rēvija. 11.05 S.Jeseņins. Krievija - māte, piedod, man, piedod... 11.50 Nāve Venēcijā. 12.15 Maratons-15. 13.00 Mult. filma. 13.10 Kusto komandas zemūdens odiseja. 14.00 Ziņas. 14.20 Dialogs tiešajā ēterā. 15.00 Ceļotāju klubs. 15.55 Amatniecība. 16.00 Kaspers un viņa draugi. Īstie spoku medņieki. Mult. filma. 16.50 Starptautiskā programma Panorāma. 17.30 Cirka programma. 17.45 Ziņas. 18.00 Promenāde Marijas teātrī. 19.30 Kāds būs laiks? 19.35 Mākslas filma. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.45 Sportiska nedēļas nogale. 22.00 Reliģiska programma. 23.00 Ziņas. 23.25 Telešovs 50/50.

KĀS TIK NENOTIEK...

• Doktors Kapuo Suzuki (Japāna) ir atklājis jaunu lappusi kriminālistikā. Izpētījis savu ļoti daudzo 6-57 gadus veco pacientu lūpas, viņš nonāca pie secinājuma, ka katram cilvēkam rievas uz lūpām ir izvietotas stingri individuālā kārtībā. Dr. Suzuki apgalvo, ka lūpu raksts ir atšķirīgs pat dvīņiem. Turklāt gadu gaitā tas paliek nemainīgs.

• Japāna ar savu neparasto progresu bieži izraisa skaudību. Bet atmosfēras piesārņojums tur ir tik liels, ka gājputni, uz dienvidiem lidodami, met Japānas salām līkumu. Ir noskaidrots, ka, piemēram, salām pāri lidojošo zosu skaits sarūk desmitkārt. Dažos valsts rajonos putni vispār vairs nedzīvo.

• Cilvēka organisms jau 24-28 stundas iepriekš sajūt maiņas laika apstākļos. «Sliktajās» — 3. un 4. laika tipa — dienās negadījumu skaits darbā un sadzīvē palielinās par 25 procentiem. Šajās dienās būtu prātīgāk neiet uz darbu un vispār — neatstāt dzīvokli. Bet kā to iestāstīt priekšniecībai?

• Austrālijā, uz ziemeļiem no Pērtas pilsētas, atrodas tūristu iecienīts akmens mežs. Tur atrodas pārakmeņojušies mūžveci koki. To stumbri 100 akru platībā veido dīvainas, fantastiskas akmens kompozīcijas.

• Tengiza ezers Kazahijā ir vistālākais punkts uz ziemeļiem, kur apmetusies flamingu kolonija. Apkārtējie iedzīvotāji novērojuši kādu īpatnību, ko derētu iegaumēt sinoptiķiem: ja putni dēj olas vecajās ligzdās, vasara būs sausa, ja dējumu apsedz ar dūņām — būs lietains laiks.

• Pirms 16 gadiem Parīzē izveidots «Aizmāršīgu vīru klubs». Tā uzdevums ir atgādināt saviem biedriem, kad sievas jāapsveic dzimšanas dienā vai kāzu jubilejā. Tiek sniegtas arī konsultācijas, kādas dāvanas izvēlēties ģimenes godos.

• Amerikas un Anglijas sieviešu līgas un citas feministiskas organizācijas savās rezolūcijās bieži atsaucas uz «ideālo Ladarkas sistēmu». Kāds reportieris nolēma noskaidrot, kas īsti ir šī noslēpumainā Ladarka. Izrādījās — pilsēta Indijā. Tur katrai sievietei ir trīs vai četri vīri, un mājas solis ir tikai viņu ziņā. Ja kāds no vīriem nogrēkojas un krīt nežēlastībā, viņu iesloga tuvējā bramīnu klosterī.

• Jēdziens «medusmēnesis» sakņojas skandināvu tradīcijās. Vikingu, varjagu un citās kareivīgās skandināvu ciltīs kāzu svinības ir ilgušas 30 dienas un naktis. Visu šo laiku dūšīgi ēsts un dzerts medalus.

• Vislielākās bungas pasaulē atrodas kādā Tokijas templī. To svars ir 2 tonnas, bet diametrs — 3 metri. Bungām ir 600 gadu. To skaņas dzirdamas četru kilometru attālumā.

• Visiedarbīgākais līdzeklis pret haizivīm ir mūzika. Tā esot daudz efektīvāka nekā ķīmikālijas, krāsas vai ultraskaņa. Simfoniskā mūzika haizivis nomierinot, bet popmūzika iedvešot bailes.

• Pirms kāda laika kāds no angļu laikrakstiem izsludināja konkursu sievietēm par labāko ideāla vīra aprakstu. Pirmo vietu ieguva visīsākais no iesūtītajiem darbiem: «Ideāls ir vīrs, kurš uzskata, ka viņam ir ideāla sieva».

• 1969. gadā kāds Holandes pilsētas Eindhovenas iedzīvotājs ieguldīja valsts bankā 100 guldeņu, bet — uz 100 gadiem. Noguldījuma termiņam beidzoties, maza nauda būs nopelnījusi lielu naudu. 2069. gadā tālredzīgā holandieša kontā būs 10 000 000 000 guldeņu.

• Pukojoties par mūsu pasta lēnīgumu, paturēsim prātā kādu Romā notikušu gadījumu. Senjora A.Rossi pa pastu nosūtījusi lūgumu pieņemt viņu darbā. Atbilde bija pozitīva, taču tā pienāca pēc 22 gadiem, kad senjora jau bija pensionāre.

• Kāda brazīliešu avīze palielinājusi savu tirāžu, pateicoties milzīgam drukas kļūdu skaitam. Izrādījās, ka vairākums kļūdu ir iepriekš ieprogrammētas — par to pastāstīja no darba atbrīvots tipogrāfijas strādnieks. Kaut arī noslēpums ir atklāts, avīzes tirāža turpina augt. Sociologi šo fenomenu izskaidro ar to, ka lasītājam patīk justies gudrākam, turklāt viņam ir interesanti, kādu ēverģēlību viņš pamanīs nākamajā numurā.

Pēc preses materiāliem

PAR MEDNIEKU IESTĀJEKSĀMENIEM

Mednieku kandidātu teorētisko zināšanu pārbaude notiks 15. septembrī plkst. 9.00 Līvānu virsmežniecībā. Līdz 10. septembrim virsmežniecībā jāiesniedz Valsts eksaminācijas komisijai adresēts iesniegums, 1 fotokartiņa (3 x 4 cm) un jānomaksā par eksāmena kārtošanu 0,3 minimālās mēnešalgas. Iesniegumā jānorāda dzimšanas vieta un laiks, kā arī dzīvesvieta. Uz eksāmenu jābūt līdzi medicīniskajai izziņa, tādai kā autovadītājam amatierim.

Aicinām visus paju sabiedrības «Preiļupe» paju biedrus šī gada 31. augustā plkst. 9.00 uz PILNSAPULCI.
Reģistrācijas sākums 8.00
Likvidācijas komisija

Kopuzņēmums «LINDA» Līvānu krautuvē IEPĒRK:
• bērza, priedes un egles papīrmalku, diametrs lielāks par 8 cm, garums 3 m, cena 9-10 $ par 1 kub. m atkarībā no nodotā daudzuma;
• bērza finierklučus, diametrs lielāks par 20 cm, garums 1,65 m, 2,70 m, cena 17 $ par 1 kub. m;
• skuju koku un mīksto lapu koku zāģbaļķus, diametrs lielāks par 17 cm, garums 4-6 m, cena pēc vienošanās.
Telefoni 43336, 43330.

Paju sabiedrībā «Sīļukalns»
notiks atsevišķu objektu izpārdošana.
Pieteikties pa tālruni 37539
līdz 15. septembrim.

Tiek likvidēta kopdarbības sabiedrība «Znotiņš un partneri».

Pārdod
• jaunu arklu PN-2-25 traktoram T-25, PN-2-35 traktoram T-40, vienrindu kartupeļu racēju un kultivatoru K-2,8. Tel. 23798;
* * *
motociklu «Minsk», mopēdu «Stella», ūdens sildītāju, oša finierētus durvju blokus, konvektorus, čuguna radiatorus, dienvidslāvu radiatorus, motorzāģi «Still». Tel. 65193 pēc 21;
* * *
automašīnas GAZ-51 dzinēju. Tel. 36620 vakaros;
* * *
steidzami lēti ekskavatoru EO-4321 labā tehniskā stāvoklī un automašīnu KAZ-608 ar puspiekabi (7,2 m). Zvanīt Madonā 48405 jebkurā laikā;
* * *
6 viļņu šīferi. Tel. 23643;
* * *
Jawu 350/638. Tel. 54606;
* * *
ķēvi un kumeļu. Tel. 50429 vai vakaros 24268;
* * *
grūsnu teli. Tel. 58576;
* * *
viensētu Stabulnieku pagasta «Čačos». Interesēties pa tel. 59324 vai Rēzeknē, Varoņu 22;
* * *
darba zirgus Preiļos, Brīvības 32. Tel. 23830;
* * *
jaunu, samērā lēti, gateri P 63-5 6, zāģbaļķu izvešanas mašīnu MAZ-509 A ar hidroiekrāvēju. Tel. 42382;
* * *
diskus DN-1/6, kultivatoru traktoriem T-25 un T-40, arklu PLN-1-35, apkures aparātu ar šķidro kurināmo, rokas elektroēveli. Tel. 52450 pēc 21.

Pērk
skuju koku baļķus, diametrs ne mazāks kā 22 cm, cena Ls 5 par kub. m. Tiek nodrošināta izvešana. Apmaksa iekraušanas brīdī. Puspiekabi ODAZ-9375 KAMAZam un divus akumulatorus ZST-215. Tel. 42382.

Maina
3 istabu dzīvokli Preiļos pret 2 istabu Līvānos. Tel. 21261.

Dažādi
Piedāvā autobusa LAZ pakalpojumus. Tel. 22185 vai 23163.
* * *
Sniedz pakalpojumus zāģmateriālu izvešanā ar hidroiekrāvējiem. Tel. 41471, 42062, 41422.

Klusa paliek lauku sēta,
Klusa paliek istabiņa.
Nav vairs mātes mīļo soļu,
Nav vairs mātes padomiņa.
Izsakām dziļu līdzjūtību Broņislavas VAIVODES piederīgajiem, pavadot viņu zemes klēpī.
ZKS «Oša» un «Druvu» fermas kolektīvi

Так зачем же ты, мама,
В постель земляную легла...
С.Островой
Коллектив Риебиньской средней школы выражает глубокое соболезнование Вячеславу Ивановичу Степанову в связи со смертью МАТЕРИ.

Уходят матери из жизни,
Уходят тихо, невзначай,
Отдав всю щедрость сердца близким,
Себе оставив их печаль.
А.Ольбик
Выражаем глубокое соболезнование Евгению Степанову по поводу смерти МАТЕРИ.
Коллектив Прейльского госпредприятия «Агрохимия»

NOVADNIEKS
Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4862 eksemplāri. Pas. № 1140

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.